

چالش ناترازی انرژی در ایران (بخش نخست)

رضا پدیدار-نایب رئیس فدراسیون صنعت نفت ایران

امسال چندمین سالی است که قبل از شروع فصل سرد سال با جریان ناترازی یا عدم تعادل در تولید و مصرف انرژی روبه‌رو هستیم و شرایطی را حاصل آورده که از زوایای مختلف به این مهم پرداخته شده و به‌جای تحلیل و واکاوی عبور از بحران پیش‌رو صرفاً انتقادات مطرح و به‌صورت یک‌جانبه‌گرایی هدایت می‌شود. براساس پیش‌بینی‌های ناترازی تولید و مصرف انرژی که چندی است وزارت نفت را با چالش‌های جدی در تامین سوخت زمستانی به‌ویژه در بخش‌های صنعتی و نیروگاه‌ها مواجه کرده، امسال نیز با شکاف بیشتری روبه‌رو خواهد شد. براساس آخرین بررسی‌ها و آمارهای ارائه‌شده از سوی مقامات مسئول در شرکت ملی گاز ایران در فصل سرد سال، مصرف گاز خانگی از روزانه ۲۵۰ میلیون مترمکعب به ۶۵۰ میلیون مترمکعب افزایش پیدا می‌کند و این موضوع باعث می‌شود که بیش از ۲۰۰ میلیون مترمکعب در روز ناترازی داشته باشیم. در حال حاضر ایران سومین کشور تولیدکننده گاز در جهان و دومین کشور از حیث ذخایر این ماده اثرگذار در دنیاست. براساس آخرین اطلاعات و آمار موسسات تحقیقاتی انرژی مصرف گاز در ایران به‌اندازه ۲٫۴ برابر اتحادیه اروپاست. برپایه آخرین اطلاعات و آمار مربوط به مصرف گاز، از مجموع تولید ۸۷۰ میلیون مترمکعبی گاز در فصل سرد سال، بیش از ۸۰ درصد از کل تولید گاز کشور در بخش خانگی و تجاری مورداستفاده قرار می‌گیرد. نکته بسیار مهم در این زمینه مصرف بسیار بالای مشترکان خانگی خارج از الگوی بهینه مصرف است که باوجود اینکه تنها ۱۱ تا ۱۲ درصد مشترکان پرمصرف به‌شمار می‌آیند، اما این مشترکان علاوه بر اخذ حداکثری یارانه‌ها، حدود ۴ تا ۵ برابر مشترکان عادی نیز مصرف دارند که همین موضوع سبب شده است، بخش بزرگی از ناترازی گاز بر دوش همین عده کم اما پرمصرف جامعه باشد. بنا بر این، بهترین سیاست در مقابله با این مشترکان استفاده از مکانیسم و اصلاحات قیمتی بدون فشار به ۸۹ درصد مردم است. سیاست تعرفه‌گذاری پلکانی موثر مشترکان پرمصرف به‌طورحقیق همان مدلی است که موجب خواهد شد که این افراد به‌سمت اصلاح رویه‌های موجود خود بروند. لازم به توضیح است که در فاز اول این مدل تعرفه‌گذاری موثر و پلکانی در آذر ۱۴۰۰ بعد از روی کار آمدن دولت سیزدهم اجرایی شد که نتیجه آن تنها با اجرای سیستم کنترلی فوق در چهارماهه پایانی سال به کاهش روزانه ۲۵ میلیون مترمکعبی میزان مصرف مشترکان پرمصرف به نسبت مدت مشابه در سال ۱۳۹۹ منجر شد. لازم به توضیح است که این مهم در حالی انجام شد که تامین مالی سالانه موردنیاز برای افزایش این میزان گاز در سال برابر با ۲ میلیارد دلار خواهد بود. بنابراین سیاست مدیریت مصرف از طریق اعمال تعرفه‌گذاری پلکانی موثر پرمصرف‌ها در کنار سرمایه‌گذاری در تولید بهینه گاز، موجب خواهد شد که نه‌تنها از ناترازی گاز عبور کنیم، بلکه به یکی از صادرکنندگان گاز در منطقه نیز تبدیل شویم و درآمد ارزی بالایی نیز از این محل به‌دست آوریم. البته ناگفته نماند که اگر سرمایه‌گذاری‌ها طبق پیش‌بینی‌ها و برنامه‌های اقتصادی هدف‌گذاری می‌شدد، به‌طبع تولید، نفت و گاز کشور افزایش چشمگیری پیدا می‌کرد و صادرات انرژی نیز مسیر مناسب‌تری را در پیش می‌گرفت. در این زمینه لازم به توضیح است که خلأ سرمایه‌گذاری‌ها موجب درجا زدن تولیدات محصولات انرژی به‌ویژه تولیدات گازی کشور شده و روزه‌روز از آنچه انتظار می‌رفت، فاصله گرفته است. این موضوع اخیراً از سوی وزیر نفت در مجلس شورای اسلامی به آن پرداخته و تاکید شد که باوجود اینکه در برنامه ششم توسعه مقرر شده بود، روزانه معادل یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون مترمکعب تولید گاز داشته باشیم، اکنون تولید روزانه ما حداکثر ۸۶۰ میلیون مترمکعب است. عدم‌سرمایه‌گذاری در توسعه میادین گازی سبب این عقب‌ماندگی در تحقق برنامه ششم توسعه شده است. موضوع بعدی که باید برای آن برنامه‌ریزی کرد، این است که ایران سومین کشور تولیدکننده گاز در جهان و نیز دومین کشور از حیث ذخایر بوده و مصرف گاز طبیعی در ایران به اندازه ۲ برابر اتحادیه اروپاست. تفاوت حجم تولید و مصرف بسیار نزدیک به یکدیگر بوده و فقط ضریب انجیزی را در این زمینه در برمی‌گیرد. از این‌رو بهینه‌سازی مصرف گاز بسیار مهم و حیاتی است تا از این طریق بتوانیم ناترازی را به‌نحو موثری کنترل کنیم. براساس اظهارات رئیس انجمن بهینه‌سازی مصرف انرژی، متوالی بهینه‌سازی مصرف انرژی یک نهاد یا سازمان نیست، بلکه مجموعه‌ای از ارگان‌ها و سازمان‌های مربوطه باید بر این موضوع برنامه‌ریزی کنند تا از مصرف بی‌رویه جلوگیری شود. این موضوعات به‌تنهایی از عهده وزارت نفت برنمی‌آید، بلکه باید سایر سازمان‌ها برای بهینه‌سازی مصرف انرژی به‌میدان بیایند. توجه داشته باشیم که بهینه‌سازی مصرف انرژی بر همه جنبه‌های زندگی انسان تاثیر مستقیم دارد. از منابع طبیعی گرفته تا منابع انسانی و انرژی‌های تجدیدپذیر و فرآیند گرمایش زمین و آلودگی هوا و مواردی از این دست که به‌طورمستقیم دستخوش تغییرات می‌شوند. از این‌رو می‌توان گفت در کلاسشری مانند تهران، بهینه‌سازی انرژی می‌تواند اهمیت زیادی برای کنترل آلودگی هوا داشته باشد که به‌قول سخن متخصصان، امروزه همین بهینه سازی انرژی، بلای جان این کلاسشر شده است.

پزشکیان: اهتمام دولت در حمایت از توسعه فناوریانه

خواهد شد.

رئیس‌جمهوری همچنین، با استقبال از پیشنهادات مطرح‌شده در زمینه توسعه فناوریانه کشور، از دست‌اندرکاران خواست در راستای ارتقای کیفیت آموزش به‌عنوان یکی از طرح‌های مهم دولت بسته‌های آموزشی در حوزه هوش‌مصنوعی و فناوری‌های نوین را برای گنجاندن در سیستم آموزشی دانش‌آموزان تهیه و به دولت ارائه کنند.

وزیر ارتباطات: مشارکت بخش خصوصی شایسته تحول دیجیتال دولت است

این جلسه را در ۵ مجموعه قابل‌دسته‌بندی دانست و خواستار تشکیل کارگروه‌هایی برای پیگیری مسائل مربوط به هر دسته شد. وی بااشاره به چالش‌های زمان‌گذر به بانکداری الکترونیک، اظهار کرد: همواره در برابر پدیده‌های نوظهور در ابتدا شاهد مقاومت و عدم‌پذیرش هستیم، اما به‌محض پذیرش، جهش بزرگی رخ می‌دهد. رئیس سازمان برنامه و بودجه تاکید کرد: موارد مربوط به سازمان را می‌توان پیش از دیگران و در مبانی مقرراتی لحاظ کرد. همچنین می‌توان موضوعاتی را که خارج از توان سازمان برنامه و بودجه است به‌طورجداگانه دسته‌بندی می‌کنیم و در نشستی با حضور وزیر ارتباطات و رئیس بانک مرکزی، با رئیس‌جمهوری و حتی دیگر سران قوا مطرح ساخت تا زمینه‌ساز حل چالش‌ها و رفع موانع شود. در ابتدای این نشست مدیران پلتفرم‌های دیجیتال مسائل و چالش‌های خود را در زمینه جذب سرمایه‌گذاری، زیرساخت، راهبرد امنیتی ملی دیجیتال، نیروی انسانی متخصص، تحریم‌ها، تورم اقتصادی و ورود دستگاه‌های دولتی به بازار مطرح کردند. در پایان این جلسه نیز مقرر شد، موضوعات مطرح‌شده در ۵ کارگروه جمع و پیگیری شود تا مسیر پیشرفت این حوزه شفاف و هدفمند دنبال شود.

هاشمی با تقدیر از حمایت رئیس سازمان برنامه و بودجه از حوزه ارتباطات، فناوری اطلاعات و نوآوری، اظهار کرد: توسعه موفق زیرساخت‌های ارتباطی، پایه و موتور حرکت فضای نوآوری و فناوری کشور خواهد بود و می‌تواند این حوزه را به فرصت‌های ملموس برای رشد تبدیل کند، از این‌رو باید این توسعه با قوت و قدرت ادامه پیدا کند. وی افزود: با این حال در این راستا ضروری است نسبت به سرمایه‌گذاری ارزی در هسته اقتصاد دیجیتال که در سال‌های گذشته با کاهش مواجه بوده، اقدام شود. وزیر ارتباطات همچنین خواستار حمایت بانک مرکزی و وزارت صمت در این زمینه شد و توضیح داد: بعد از سال‌ها، مزایده باندهای فرکانسی ۵G برگزار شد، اما اکنون معطل خرید تجهیزات هستیم که نگاه ویژه مسئولان را می‌طلبد. وی ورود بخش خصوصی به تحول دیجیتال دولت را شاه‌بیت این تحول دانست و افزود: این موضوع در شورای سران هم مصوب شده و می‌تواند بخشی از چالش دولت را در بخش پرداخت حقوق برای تحول دیجیتال حل کند که ذیل بند «خ» ماده ۱۰۷ برنامه هفتم نیز قرار دارد. پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه و بودجه نیز چالش‌های بیان‌شده در

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در نشست مشترک با رئیس سازمان برنامه و بودجه و فعالان حوزه اقتصاد دیجیتال، شاه‌بیت تحول دیجیتال دولت را ورود بخش خصوصی دانست و تاکید کرد؛ مشارکت این بخش می‌تواند بخش مهمی از چالش‌های دولت در مسیر تحول دیجیتال را برطرف کند. به‌گزارش ایرنا از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، این نشست به‌همین‌بانی سید حمید پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه و بودجه برگزار شد تا موانع توسعه اقتصاد دیجیتال بررسی و راهکارهای اثربخش برای حل آنها شناسایی شود. سیدستار هاشمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در این نشست شفاف‌گویی درباره مسائل را شرط اصلی رسیدن به نتیجه و حل مشکلات دانست و تاکید کرد: وقتی ۸ درصدی اقتصاد دیجیتال سخن می‌گوییم، در صورت بی‌توجهی، تحقق آن حداکثر به یک‌سوم کاهش خواهد یافت. وزیر ارتباطات ادامه داد: دولت چهاردهم باوجود چالش‌ها و فرازوفرودهای بسیار، تلاش کرده گام‌های مهمی برای باز شدن فضای کسب‌وکارهای حوزه اقتصاد دیجیتال بردارد.

عارف: شعار «وفاق ملی» را با رابطه صمیمی بین ۳ قوه حس می‌کنیم

تاکیدات همیشگی رئیس‌جمهوری و رئیس مجلس شورای اسلامی بوده است، تصریح کرد: مجلس عزمی راسخ برای تحقق اهداف برنامه هفتم پیشرفت با هماهنگی دولت دارد که باید کمیسیون‌ها و وزارتخانه‌های مرتبط به یک تفاهم و فهم مشترک برسند. وی با تاکید بر اینکه نمایندگان مجلس شورای اسلامی و وزرای دولت در کنار یکدیگر برای پیگیری توسعه کشور هستند، اهمیت تعامل معاونت‌های پارلمانی در وزارتخانه‌ها و کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی را خاطرنشان ساخت. همچنین در نخستین نشست مشترک دولت و مجلس درباره گزارش عملکرد برنامه هفتم پیشرفت، نحوه تصویب و تدوین لایحه بودجه سال آینده، اجرای ماده ۱۱۹ و ضرورت اصلاح بندهای غیرقابل‌اجرای قانون برنامه هفتم پیشرفت بحث، تصمیم‌گیری و تبادل‌نظر شد. لازم به ذکر است، در این جلسه نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی، روسای بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه، وزرای راه و شهرسازی، دادگستری و امور اقتصادی‌و‌دارایی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور، دبیر هیات‌دولت، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه، معاون راهبردی و امور مجلس رئیس‌جمهوری و همچنین معاونان مجلس شورای اسلامی و مسئولان دستگاه‌های دولتی حضور داشتند.

حل مسائل و پیگیری مطالبات دارد و امیدواریم با هماهنگی مجلس مسئله مشترک و مهم ابلاغ و اجرای برنامه هفتم پیشرفت با قوت پیگیری و اجرایی شود. عارف با بیان اینکه با هماهنگی، نگاه مشترک و پیگیری راهبردها در چنین جلسات مشترکی بسیاری از مسائل کشور قابل‌حل است، بر ضرورت تعامل وزرای دولت و نمایندگان مجلس تاکید کرد و گفت: بخش‌های اقتصادی مجلس و دولت باید علاوه بر اجرای قانون برنامه هفتم پیشرفت بر روی مسئله مهم تدوین و تصویب بودجه سال آینده هماهنگی‌های لازم را در این جلسات مشترک به‌عمل آورند تا پیش‌بینی منابع و اصلاحات ضروری در این زمینه در فضای صمیمی و همکاری انجام شود. معاون اول رئیس‌جمهور افزود: اجرای برنامه هفتم پیشرفت راهبرد اصلی دولت است که اقدامات دولت در یک سال گذشته در سال اول اجرایی برنامه هفتم قابل‌مقایسه با سایر دولت‌ها نیست که این نشانگر عزم و اراده جدی دولت در اجرای این برنامه است. علی‌نیکزاده، نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی نیز در این نشست با قدرانی از پیگیری‌های دولت برای برگزاری نشست مشترک دولت و مجلس و اشاره به اینکه اجرای برنامه هفتم پیشرفت میثاق ملی و از

معاون اول رئیس‌جمهور بااشاره به هماهنگی کم‌نظیر قوای سه‌گانه، تاکید کرد: از شروع به کار دولت چهاردهم، شعار «وفاق ملی» را در عمل با رابطه صمیمی بین ۳ قوه حس می‌کنیم. به‌گزارش مهر، محمدرضا عارف در نخستین نشست مشترک دولت و مجلس به تجربه موفق هماهنگی و جلسات مشترک دولت و مجلس شورای اسلامی در اجرا و تحقق برنامه سوم پیشرفت اشاره کرد و با بیان اینکه برنامه سوم توسعه یکی از موفق‌ترین برنامه‌های توسعه‌ای بعد از انقلاب است، افزود: با همکاری دولت و مجلس وقت بالای ۹۰ درصد اهداف برنامه سوم پیشرفت محقق شد که باید این روند در اجرای برنامه هفتم پیشرفت نیز در دستور کار قرار گیرد. معاون اول رئیس‌جمهور خاطرنشان کرد: رئیس‌جمهوری و رئیس مجلس شورای اسلامی نیز درباره جلسات مشترک دو قوه به تریبی ثابت راپزنی‌ها و همفکری‌های لازم را داشته‌اند که باید این جلسات به‌صورت منظم برگزار شود و خوشحالم نخستین جلسه مشترک در سطحی بالا برگزار شده است. وی ادامه داد: دولت چهاردهم جلسات مشترکی نیز با قوه قضائیه برای

خانه ملت

«اتحادیه بین‌المللی ضدتحریم» تشکیل می‌شود

سخنگوی هیات‌رئیسه مجلس شورای اسلامی گفت: «اتحادیه بین‌المللی ضدتحریم»، با حضور ۲۵ کشور تحریم‌شده و دیگر کشورهای مخالف سیاست‌های تحریمی ظالمانه و یک‌جانبه‌گرایانه، در آستانه شکل‌گیری رسمی قرار دارد که می‌تواند زمینه‌ساز رونق تولید، گسترش اشتغال و رشد اقتصادی پایدار برای کشورهای عضو باشد. به‌گزارش ایسنا؛ عباس گودرزی، عضو شورای راهبردی تانسیس اتحادیه بین‌المللی ضدتحریم در یادداشتی نوشت: «در پی تاکید تحول‌آفرین مقام معظم رهبری بر ضرورت «جماع کشورهای تحریمی»، اقدامات اجرایی این ابتکار از سوی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام آغاز شد. این روند، در دولت‌های شهید آیت‌الله رئیسی و مسعود پزشکیان با پیگیری‌های مستمر و موثر از سوی محسن رضایی، شهید امیرعبدللهیان و عباس عراقچی ادامه یافته و اکنون وارد مرحله‌ای نوین شده است. براساس دیدگاه کارشناسان اقتصادی، مهم‌ترین چالش اساسی اقتصاد ایران، محدودیت در دسترسی به بازارهای بین‌المللی برای محصولات تولیدی است، زیرا جمهوری اسلامی ایران از نظر منابع اولیه، فناوری و زیرساخت‌های تولید با مشکلات جدی مواجه نیست، اما نبود «بازار» مناسب یعنی بسترهای مطمئن برای عرضه و فروش و مصرف کالاها در سطح جهانی، موجب اختلال در مسیر رشد اقتصادی کشور شده است. از این منظر، ایجاد یک بازار پایدار و گسترده، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای تحقق اقتصاد پایدار به‌شمار می‌رود؛ بازاری که از ۲ مسیر قابل‌پیگیری است: مسیر نخست؛ مذاکره با کشورهای

عضو هیات‌رئیسه کمیسیون اصل ۹۰ مجلس گفت: از آنجایی که سال‌هاست تحریم‌های همه‌جانبه از سوی آمریکا و کشورهای اروپایی علیه ایران اعمال می‌شود، ما راه مقابله با تحریم‌ها را به‌خوبی می‌دانیم. علی‌کشوری در گفت‌وگو با مهر، در واکنش به تحرک غیرقانونی ۳کشور اروپایی برای بازگرداندن قطعه‌نامه‌های خاتمه‌یافته شورای امنیت، اظهار کرد: موضوع اسنپ‌ک یا مکانیسم ماشه، امری تازه و بی‌سابقه نیست. وی توضیح داد: سال‌هاست تحریم‌های همه‌جانبه از سوی آمریکا و کشورهای اروپایی علیه ایران اعمال می‌شود، بر این اساس بازگشت یک‌سری از تحریم‌ها مسئله جدیدی نیست و کشور ما راه مقابله با تحریم‌ها را به‌خوبی می‌داند. عضو هیات‌رئیسه کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی ادامه داد: تاثیرات مکانیسم ماشه بیشتر از آنکه واقعی باشد، متأسفانه تاثیرات روانی منفی بسیاری را در جامعه ما ایجاد کرده، به‌گونه‌ای که باعث افزایش نرخ دلار و برخی از کالاهای اساسی شده و این امر در واقع یک بار روانی منفی به اقتصاد و جامعه وارد کرده است. نماینده مردم قانمشهر در مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: در عین حال، آنچه مهم است، این است که تحریم به‌طورقطع به اقتصاد کشورهایی که موردتحریم ظالمانه قرار می‌گیرند، آسیب وارد می‌کند، اما مسئله اسنپ‌ک و چنین موضوعاتی چیز جدیدی نیست که بخواهیم فضای بسیار بغرنجی را متصور شویم. وی بااشاره به تعاملات خوب ایران با کشورهای مانند چین و روسیه، بیان کرد: تقویت ارتباط با کشورهای همسو و کشورهایی که متخاصم نیستند، فرصت مناسبی برای توسعه تبادلات مالی و دیپلماتیک به‌شمار می‌آید که می‌تواند تاثیرات بسیار مثبتی در اقتصاد کشور داشته باشد، به‌ویژه اگر این تبادلات مالی با استفاده از پول ملی کشورها انجام شود. عضو هیات‌رئیسه کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی با تاکید بر ضرورت حرکت به‌سمت حذف دلار در مبادلات مالی، گفت: این روند می‌تواند به تقویت ارزش پول ملی کشورها کمک کند و به‌تدریج کشورهایی که متحد هستند، بتوانند ارتباط مالی خود را برمبنای پول ملی خودشان برقرار کنند. کشوری همچنین بر اهمیت مذاکرات عادلانه تاکید کرد و گفت: ما باید در مذاکره با کشورهای اروپایی و سایر طرف‌ها، ضمن حفظ اقتدار ملی و اقتصادی خود، وارد فضای عادلانه شویم و بدون دادن باج‌های بی‌مورد، منافع کشور را دنبال کنیم.